

Styre: Universitetsstyret

Styresak: 7/16

Møtedato: 11.02.2016

Dato: 13.01.2016

Arkivsaksnr: 2015/7016

Handlingsplan for helse, miljø og sikkerhet

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- Lov om universiteter og høyskoler § 9-2: https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-04-01-15/KAPITTEL_3-1#KAPITTEL_3-1
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1996-12-06-1127>
- HMS-handlingsplan 2013-2015: <http://ekstern.filer.uib.no/poa/Hms/HMS-handlingsplan/HMS-handlingsplan%202013-2015.pdf>
- HMS-årsrapport 2014: <http://ekstern.filer.uib.no/poa/Hms/HMS-aarsrapport/HMS-aarsrapport%202014.pdf>
- AMU-saker: Sak 20/15 HMS-handlingsplan - status og veien videre: <http://ekstern.filer.uib.no/poa/Hms/Amu/Sakslist/Saksliste%20AMU-mote%20060515.pdf>, Sak 32/15 Forslag til Handlingsplan for helse, miljø og sikkerhet 2016-2018: <http://ekstern.filer.uib.no/poa/Hms/Amu/Sakslist/Saksliste%20AMU-mote%20021215.pdf>
- 2015/7016 HMS-handlingsplan 2016-2018 – oppnevning av arbeidsgruppe
- Styresak 115/15 Strategi 2016 - 2022, planer for oppfølging: <http://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/attachments/us2015-115.pdf>

Saken gjelder:

Forskrift for systematisk HMS-arbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) fastslår at virksomheten skal fastsette og dokumentere skriftlig mål og planer for helse, miljø og sikkerhet (jf. § 5). Gjeldende HMS-handlingsplan er for perioden 2013-2015, og ny plan skal med dette behandles i universitetsstyret.

Universitetsledelsen oppnevnte 18.06.15 en arbeidsgruppe med representanter fra fakultet, sentraladministrasjonen, arbeidstakerorganisasjonene og universitetets hovedverneombud, med mandat å tydeliggjøre UiBs HMS-mål basert på UiBs Strategi 2016-2022 og utarbeide forslag til ny HMS-handlingsplan (2015/7016). Foruten strategien er HMS-handlingsplan 2013-2015 og andre styrende dokumenter, samt annen HMS-dokumentasjon, som HMS-årsrapport 2014 og HMS-handlingsplaner på fakultet/avdelingsnivå brukt i arbeidet med planen. Forslag til HMS-handlingsplan ble behandlet i Arbeidsmiljøutvalget 02.12.15 (AMU-sak 32/15) med følgende:

«Kommentarer: HMS-handlingsplanen følger myndighetskrav, gjenspeiler universitetets strategi og fremhever HMS-utfordringer som virksomheten skal ha særlig oppmerksomhet om. Det er positivt at beredskap, sikkerhet og risikovurdering er løftet fram.

Vedtak: AMU slutter seg til arbeidsgruppens forslag til HMS-handlingsplan 2016-2018 med de merknader som fremkom i møtet. AMU anbefaler at planen blir oversatt til engelsk, publiseres på universitetets nettsider og informeres om i relevante fora».

Etter behandling i AMU og i tråd med styresak 115/15 er vedlagte forslag til handlingsplan en rullerende plan med virkemidler for perioden 2016-2018 (vedlegg 1).

HMS-handlingsplanen inngår i universitetets systematiske HMS-arbeid (jf. Retningslinje for systematisk HMS-arbeid og Retningslinje for årlig gjennomgang av det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet (internkontroll)). Med utgangspunkt i årlig kartlegging og vurdering av risiko ved egen enhet og knyttet til overordnede HMS-mål og handlingsplaner, skal alle enheter utarbeide lokale HMS-mål og -handlingsplan med tiltak for å sikre at myndighetskrav og interne regler ivaretas. Universitetets HMS-handlingsplan skal realiseres gjennom lokale mål og handlingsplaner på fakultet, avdeling og instituttnivå.

Universitetsdirektøren sine kommentarer:

Forslag til HMS-handlingsplan synliggjør universitetets egenart og utfordringer og er tilpasset krav fra myndighetene. Det er lagt opp til en innledende tekst som fremhever helse, miljø og sikkerhet som en felles oppgave for å systematisk sikre og utvikle et godt arbeidsmiljø ved UiB. Planen synliggjør deretter konkrete virkemidler for perioden 2016-2018 for å realisere fire mål, med intensjon om å være enkel og tilgjengelig for UiBs ledere og ansatte, samt et godt verktøy for å utarbeide lokale HMS-handlingsplaner i det systematiske HMS-arbeidet.

Den delvise videreføringen av mål og virkemidler fra forrige plan gjenspeiler helse, miljø og sikkerhetsutfordringer ved UiB, som det fortsatt er viktig å arbeide systematisk med. Samtidig tydeliggjøres en videreutvikling av arbeidsmiljøarbeidet gjennom nye mål og virkemidler bl.a. knyttet til beredskap. Sammenhengen mellom planen og andre styrende dokumenter synliggjøres.

vedtak:

1. Universitetsstyret vedtar det fremlagte forslaget til handlingsplan for helse, miljø og sikkerhet.
2. Styret ber om å få status for oppfølging av planen gjennom HMS-årsrapportene.

Kjell Bernstrøm
universitetsdirektør

13.01.2016/Runa Jakhelln

Vedlegg:

1. Forslag til Handlingsplan for helse, miljø og sikkerhet

Forslag

Handlingsplan for helse, miljø og sikkerhet

Helse, miljø og sikkerhet ved UiB - et godt arbeidsmiljø for alle

Universitetet i Bergen (UiB) er et internasjonalt forskningsuniversitet hvor all aktivitet er basert på akademisk frihet og nysgjerrighetsdrevet forskning. UiB skal bidra med kompetanse til samfunnet gjennom fremragende forskning, utdanning, formidling og innovasjon. For å beholde og videreutvikle dette må universitetet ha gode arbeidsmiljø der alle ansatte opplever at de er viktige bidragsytere i arbeidet med å nå universitetets felles mål. UiB skal ha åpne strategi- og beslutningsprosesser, samt gode rutiner og kanaler for kommunikasjon for å sikre høy grad av student- og medarbeiderinnflytelse.

UiBs Strategi 2016-2022 "Hav, liv, samfunn" gir føringer for arbeidet med helse, miljø og sikkerhet (HMS) i institusjonen. For å være et inspirerende, inkluderende og helsefremmende universitet med et godt, trygt og sikkert arbeidsmiljø, og en attraktiv samarbeidspartner i en sektor i endring og utvikling, må det arbeides systematisk med HMS på alle nivå. HMS-handlingsplanen, som en lovpålagt og rullerende plan, skal bidra til at alle som til en hver tid har arbeid ved UiB blir ivaretatt og ikke utsettes for negative belastninger som følge av sitt arbeid. Det betyr at UiB skal sikre:

- et fullt forsvarlig arbeids- og læringsmiljø
- mangfold, åpenhet og inkludering
- kontinuerlig og systematisk HMS-arbeid gjennom aktiv medvirkning fra ansatte og ledere
- funksjonelle og sikre bygninger og uteområder, utstyr og forskningsfartøy.

Studentenes læringsmiljø blir særlig ivaretatt gjennom «Handlingsplan for styrking av læringsmiljøet».

HMS – en felles oppgave

Arbeidsmiljøet skapes i daglig samhandling og dialog. Alle ansatte og studenter har et ansvar for aktiv medvirkning. Gjensidig forståelse og respekt for ulike roller og funksjoner, forutsigbarhet, avklart ressursfordeling, samt tydelig organisering av arbeidet, er forutsetninger for å beholde og videreutvikle gode arbeids- og læringsmiljø. Ansatte og studenter skal ha nødvendig opplæring og tilstrekkelig kompetanse til å kunne håndtere HMS-utfordringer i egen arbeids- og studiesituasjon.

HMS er et lederansvar på alle nivå og er integrert i all ledelse. Verneombudene har en tilsynsfunksjon og skal være samarbeidspartner for ledelsen. UiB har et nettverk for verneombud og obligatorisk opplæring i HMS både for verneombud og ledere. UiBs ledere skal ha kompetanse, trygghet og vilje til å prioritere HMS-arbeidet. UiBs verneombud skal være godt kvalifiserte og sikres vilkår for å ivareta vervet. For å styrke HMS-opplæringen for ansatte, ledere, verneombud og studenter vil UiB ta i bruk digitale plattformer i opplæringen. Universitetets ledere, verneombud, ansatte og studenter skal sammen bidra aktivt i arbeidsmiljøutviklingen ved UiB.

Systematisk HMS-arbeid

UiB skal ha en kultur for helse, miljø, sikkerhet og beredskap som er forebyggende og helsefremmende. UiBs HMS-handlingsplan er en integrert del av universitetets styringssystem. HMS-arbeidet ved UiB utøves kontinuerlig og systematisk. Dette betyr at HMS på alle nivå skal være tydelig organisert og at arbeidsmiljøet skal kartlegges, risikovurderes og følges opp i tråd med myndighetskrav og interne regler ved UiB.

Systematisk HMS-arbeid fremmer helse og trivsel, og forebygger ulykker og skader på ansatte, studenter, miljø og materiell. Et attraktivt arbeidsmiljø gir godt omdømme, økt rekruttering og dyktiggjør ansatte til å skape en organisasjon som er preget av trivsel, god helse og høy yteevne. Et slikt arbeidsmiljø styrker UiB som et internasjonalt forskningsuniversitet med kompetente ansatte og studenter, som i fellesskap bidrar til fremragende forskning, undervisning, formidling og innovasjon.

HMS-mål

Handlingsplanen er forankret i UiBs Strategi og omfatter fire HMS-mål:

UiB skal kjennetegnes ved:

- Gode arbeidsfellesskap
- God risikostyring og beredskap
- Trygge og funksjonelle arbeidsplasser
- Ansvar for det ytre miljø

Hvert HMS-mål konkretiseres gjennom virkemidler for perioden 2016-2018 og skal realiseres gjennom tiltak:

- sentralt i regi av enhetene med særskilt ansvar og oppgaver
- lokalt gjennom HMS-handlingsplaner på fakultet/avdeling og institutt/senter
- i ulike former for samspill mellom enheter og nivåer

Gode arbeidsfellesskap

UiBs viktigste ressurs er de menneskene som arbeider og studerer her. UiB skal ha et sterkt og levende universitetsdemokrati, der strategi- og beslutningsprosesser er transparente og basert på kommunikasjon, samt medvirkning fra både ansatte og studenter. Raushet, åpenhet, mangfold og dialog skal prege våre arbeidsfellesskap og den enkeltes integritet og verdighet skal ivaretas. UiB er et internasjonalt arbeids- og studiested i en sektor som er i stadig endring og utvikling. Dette krever god kompetanse om forhold som påvirker vårt arbeids- og læringsmiljø blant alle våre ansatte, studenter og ledere.

Virkemidler i perioden 2016-2018:

- Årlig kartlegging av psykososialt arbeidsmiljø for å fremme felles forståelse og samarbeid, og som grunnlag for å gjennomføre tiltak.
- Årlig medarbeidersamtale/utviklingssamtale for alle ansatte.
- Helse, miljø og sikkerhet skal være tema på alle møter i alle styrende organer.
- Styrke ledernes og de ansattes kompetanse i å lede og delta i tverrfaglige og multikulturelle arbeidsmiljø.

- Utarbeide og implementere retningslinjer for forebygging og håndtering av mobbing og trakassering.
- Gjennom UiBs personalpolitikk sikre at ansatte ivaretas i ulike livsfaser.

Følgende styrende dokumenter med tiltak støtter i tillegg dette HMS-målet:

- Aktivitets- og resultatmål for IA-arbeidet
- Handlingsplan for likestilling
- Handlingsplan for UiBs internasjonale virksomhet
- Omstillingsavtale for UiB
- Ruspolitikk ved UiB

God risikostyring og beredskap

UiBs arbeid med sikkerhet og beredskap skal være tuftet på forebyggende og systematisk HMS-arbeid, god kunnskap om risikoforhold og gode rutiner ved arbeid både på og utenfor campus. Dette skal bidra til å redusere konsekvensene av uønskede hendelser for å ivareta menneske, miljø og materielle verdier i det daglige arbeidet og i en ekstraordinær situasjon.

Virkemidler i perioden 2016-2018:

- Informasjon og regelmessig beredskapsøvelser for ledere, ansatte og studenter i hele organisasjonen på alle nivå.
- Opplæring og implementering av digitalt krisestøtteverktøy til bruk i beredskapsarbeidet.
- Opplæring og implementering av system for HMS-risikostyring, med bruk av digitale risikovurderinger.
- Implementere digitalt system for HMS-avvik i hele organisasjonen.

Følgende styrende dokumenter med tiltak støtter i tillegg dette HMS-målet:

- Beredskapsplan ved UiB
- Styringssystem for informasjonssikkerhet

Trygge og funksjonelle arbeidsplasser

UiB har en stor og krevende bygningsmasse, og bruken endres jevnlig. Krav til god bygningsmessig standard, universell utforming, inn klima og ergonomi skal ivaretas. Vitenskapelig utstyr, forsknings- og utdanningsfasiliteter skal være trygge og funksjonelle. Nye lærings- og arbeidsformer, samt digitale arbeidsredskaper krever nye måter å organisere våre arbeidsplasser på.

Virkemidler i perioden 2016-2018:

- Sikre at bygningsmassen UiB disponerer har et tilfredsstillende og forsvarlig arbeids- og læringsmiljø i samsvar med gjeldende regelverk.
- Videreutvikle digitale hjelpemidler og arbeidsprosesser for trygge og funksjonelle arbeidsplasser.
- Systematisk utvikle universelt utformede arbeidsplasser og bygninger.

- Samordne HMS-arbeidet med våre samarbeidspartnere for å sikre forsvarlig arbeidsmiljø innenfor områder hvor begge er lokalisert og/eller driver aktivitet.

Følgende styrende dokumenter med tiltak støtter i tillegg dette HMS-målet:

- DigUiB-programmet
- Handlingsplan for styrking av læringsmiljøet

Ansvar for det ytre miljø

UiB har forpliktet seg til å ta miljøhensyn i all virksomhet, redusere negativ miljøpåvirkning fra egen drift, samt bidra til et bærekraftig samfunn. UiB er sertifisert som Miljøfyrtårn.

Virkemidler i perioden 2016-2018:

- Informasjon og opplæring for ansatte og studenter for å redusere UiBs klimagassutslipp og ressursforbruk.
- Legge til rette for at ansatte og studenter enkelt kan gjøre miljøvennlige valg.
- Tydeliggjøre ytre miljøarbeidet som del av system for HMS-risikostyring.

Følgende styrende dokumenter med tiltak støtter i tillegg dette HMS-målet:

- Tiltaksplan for det ytre miljø

06.01.16/Runa Jakhelln